

Pracovní skupiny se již několikrát sešly a připravily materiály z různých oblastí. V říjnu 1981 se sešla v Bangkoku skupina připravující jednání na téma úmrtnosti, jejího zjišťování a vyhodnocování. Úmrtnosti bude věnována zvýšená pozornost. Proto nedostatky v jejím zjišťování, zejména v rozvojových zemích, jsou závažnou překážkou jejího zkoumání a snižování. Úkolem je vybudovat i v rozvojových zemích do roku 2000 ucelený systém registrace pohybu obyvatelstva v celostátním měřítku.

V dubnu 1982 se sešla v Ženevě pracovní skupina, která zredigovala materiál pro jednání o úmrtnosti. Byly zdůrazněny zásady pro organizaci a formy zjišťování v době, kdy neexistuje celostátní systém matrik, resp. jiných forem vyčerpávajícího šetření, a projednány náměty o potřebné archivaci údajů pro období, kdy bude možné vyhodnocovat získaná data a podklady.

V únoru 1983 se uskutečnilo v New Yorku jednání pracovní skupiny pro rozmístění obyvatelstva, migraci a sociální rozvoj. V Ženevě projednávala v prosinci 1983 pracovní skupina návrh materiálů z oblasti rodiny a plodnosti.

V průběhu uplynulých tří let byly navázány kontakty s vládními orgány členských zemí pozvaných na konferenci a uskutečnila se jednání regionálních orgánů OSN, jejichž podněty byly postupně zapracovány do souborných materiálů připravovaných pro konferenci.

Vladimír Srb

Rozhovor o plzeňské pobočce Sociologické společnosti

(s doc. dr. Aloisem Mužíkem, předsedou krajské pobočky ČSSS při ČSAV)

Soudruhu předsedo, kolik členů má plzeňská pobočka? Je mezi nimi více mužů nebo žen? Jaký je jejich věkový průměr?

Je nás devatenáct (mimochodem téměř všichni bydlí v krajském městě), z toho pět žen. Věkový průměr je vyšší, pohybuje se mezi 40–45 lety; teprve v poslední době přicházejí do naší pobočky i mladší sociologové. Celkový počet členů je dost nízký, postrádáme zejména větší účast sociologů podnikových. Zatím máme v pobočce především pedagogy a vědecké pracovníky vysokých škol, i když zde pracují například i dva zaměstnanci n. p. Škoda, ředitel výpočetního střediska v Plzni, vedoucí odboru sociální péče Městského národního výboru v krajském městě a tajemník naší pobočky je dokonce podnikovým sociologem ČSD — Jihozápadní dráhy.

V informačním bulletinu Československé sociologické společnosti jsem se dočetl, že „členové pobočky se zúčastnili řady výzkumů v Západočeském kraji“. Jaké to byly výzkumy?

My sami jako pobočka výzkumy většinou neděláme, obracejí se však na nás nejrůznější podniky a instituce. Několik našich členů se například nedávno zúčastnilo sociologického průzkumu Vysoké školy strojní a elektrotechnické, který se jmenoval *Společensko-politický profil studentů*. Velice překvapivé bylo v této souvislosti například zjištění, že asi sedmdesát procent studentů má především kulturní zájmy, přestože jde o školu technického zaměření. I další výzkumy potvrdily, že zhruba dvě třetiny všech plzeňských vysokoškoláků se skutečně na prvním místě zajímají o umění a teprve potom o vědu a techniku, ekonomiku atd. Průzkum na VŠSE byl zaměřen také na další velice závažný problém, a to na vztah posluchačů ke studiu. Pouze jeden z pěti maturantů, kteří se na tuto školu hlásili, hovořil o nějakém dlouhodobějším zájmu o vybraný technický obor a inženýrské povolání. Ovšem postoje studentů prvního a posledního ročníku se dost liší. Na konci studia se vztah k profesi zlepšuje, škola studenta za pět let přece jen ovlivní.

Zajímavé výzkumy se za asistence našich členů provádějí také ve Škodovce. Například nedávne šetření *Úloha mistrů v pracovních kolektivech podniku* či dřívější výzkum *Sociologické aspekty předúchodového věku*. Zatím mi ovšem připadá, že se sociologické výzkumy dělají spíše mezi zaměstnanci příslušných podniků a institucí než mezi „uživateli“.

Spolupracujete také se Socialistickou akademií a Československou vědeckotechnickou společností. Jaká jsou témata vašich přednášek pro tyto instituce?

Se Socialistickou akademií se spolupráce teprve rozvíjí. Snažíme se ji prohloubit zejména po loňském valném shromáždění Sociologické společnosti, kde se mluvilo o nutnosti ještě více sociologii popularizovat mezi širokou veřejností. Nedávno jsme

společně připravili seminář *Sociologické aspekty Souboru opatření*, takže, jak vidíte, může mít sociologie velice blízko k ekonomii, i když v Socialistické akademii vlastně patří do sekce Vědecký komunismus. Československá vědeckotechnická společnost zase tak trochu považuje sociology za nejpovolanější zkoumat vztah člověka k technice a zabývat se tím, co se někdy nazývá humanizace techniky. Tento vztah ovšem může mít i charakter vysloveně ekonomický — před časem například místopředseda naší pobočky pracoval na výzkumu zabývajícím se velice závažným problémem, totiž nevyužíváním drahé (často i „devizové“) techniky v našich závodech.

Co jste řešili na posledním zasedání vaší pobočky?

Především rozvoj členské základny. Zjistili jsme totiž, že zdaleka ne všichni sociologové v Západočeském kraji jsou členy Sociologické společnosti, tj. její plzeňské pobočky. Dokonce se zdá, že je zde více sociologů, kteří členy naší pobočky nejsou. Někteří sociologové jsou zřejmě zaměstnáni na pracovištích, kde by se to nepředpokládalo, takže o nich nevíme. Proto jsme se rozhodli rozeslat dopisy ředitelům všech významnějších průmyslových podniků v kraji s tím, aby nám oznámili, zda u nich nějaká sociologová pracují.

V národním (dnes už vlastně koncernovém) podniku Skoda, největším průmyslovém závodě v Československu, je oficiálně pouze jeden sociolog. Nezdá se vám to málo? Nepřipadá vám, že je sociologie stále tak trochu podceňovaná?

Asi máte pravdu, i když konkrétně v té Škodovce dělají sociologickou práci i nesociologové. Sociologii se prostě zatím nepodařilo proniknout do každodenního života, i když ze strany politických orgánů v tom máme maximální podporu, vždyť členem naší pobočky je i pracovník ideologického oddělení KV KSČ. Hlavním problémem je, jak sociologii propojit s ostatními vědeckými obory a jak ji ještě víc popularizovat v podnicích a závodech. Vždyť mnoho lidí — a to včetně hospodářských pracovníků — ani pořádně neví, co vlastně sociologie je.

Ptal se Lubomír Sedlák